

Rapport

Projectnummer: 373206

Referentienummer: SWNL0262492

Datum: 24-09-2020

Stammerdijk

LCA Onderzoek

Status: concept

Opdrachtgever:
Stichting Waternet
Thijs Abels
Korte Ouderkerkerdijk 7
1069 AC Amsterdam

Sweco
Robijnstraat 11
1812 RB Alkmaar
Postbus 214
1800 AE Alkmaar

T +31 88 811 66 00
www.sweco.nl

Sweco Nederland B.V.
Handelsregister 30129769
Statutair gevestigd te De Bilt

Andrea Hulsebosch
Landschaps Architect
T +31 88 811 60 74
M +31 6 58 82 48 61

Verantwoording

Titel	Stammerdijk
Subtitel	LCA Onderzoek
Projectnummer	373206
Referentienummer	SWNL0262492
Revisie	Concept
Datum	24-09-2020
Auteur	Andrea Hulsebosch
E-mailadres	andrea.hulsebosch@sweco.nl
Gecontroleerd door	Hanna Sierag
Paraaf gecontroleerd	
Goedgekeurd door	Maare Zondervan
Paraaf goedgekeurd	

Inhoudsopgave

Verantwoording	2
1 Inleiding	4
1.1 De opgave	4
2 Inventarisatie	6
2.1 Algemene beschrijving Stammerdijk, één kenmerkend profiel	6
2.2 Verschijningsvormen van de dijk	9
2.3 Ontstaansgeschiedenis	15
2.3.1 Uitgestrekt veenkussen	15
2.3.2 Plangebied Stammerdijk	15
2.4 Relevant beleid	19
2.4.1 Nationaal beleid	25
2.4.2 Provinciaal beleid.....	19
2.4.3 Gemeentelijk beleid	22
3 Landschappelijke waarden	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.1 Veenrivierlandschap	29
3.2 Ruimtelijke kenmerken	29
3.3 Dijk.....	30
3.4 Watersysteem.....	31
3.5 Bebouwingsstructuur	31
3.6 Groenstructuur	31
4 Cultuurhistorie	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
5 Impact werkzaamheden en aanbevelingen	32
5.1 Landschap	32
5.2 Dijken en watersysteem	32
5.3 Groenstructuur.....	32
5.4 Bebouwingsstructuur	33
6 Conclusie	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1 Inleiding

De Stammerdijk loopt van Driemond (gemeente Amsterdam) tot de Muiderstraatweg (gemeente Diemen), en ligt in de provincie Noord-Holland. Het is een secundaire waterkering, gelegen aan de oostzijde van de Weespertrekvaart en rivier de Gaasp. De waterkering wordt doorsneden door de de Gaasperdammerweg (A9). Ten zuiden van de Gaasperdammerweg gaat de Stammerdijk over in de Lange Stammerdijk. In onderstaande afbeelding is de ligging van de Stammerdijk Noord (hierna Stammerdijk) in geel weergegeven. Stammerdijk Zuid, (hierna Lange Stammerdijk) is met blauw aangeduid.

1.1 De opgave

De waterkering beschermt de Gemeenschapspolder en voldoet plaatselijk niet meer aan de vigerende veiligheidsnormen. Daarom gaat Waternet in opdracht van het waterschap Amstel Gooi en Vecht groot onderhoud uitvoeren. De dijk wordt opgeknapt zodat deze voor ten minste 30 jaar weer voldoende veilig is. De totale trajectlengte is circa 4,7km.

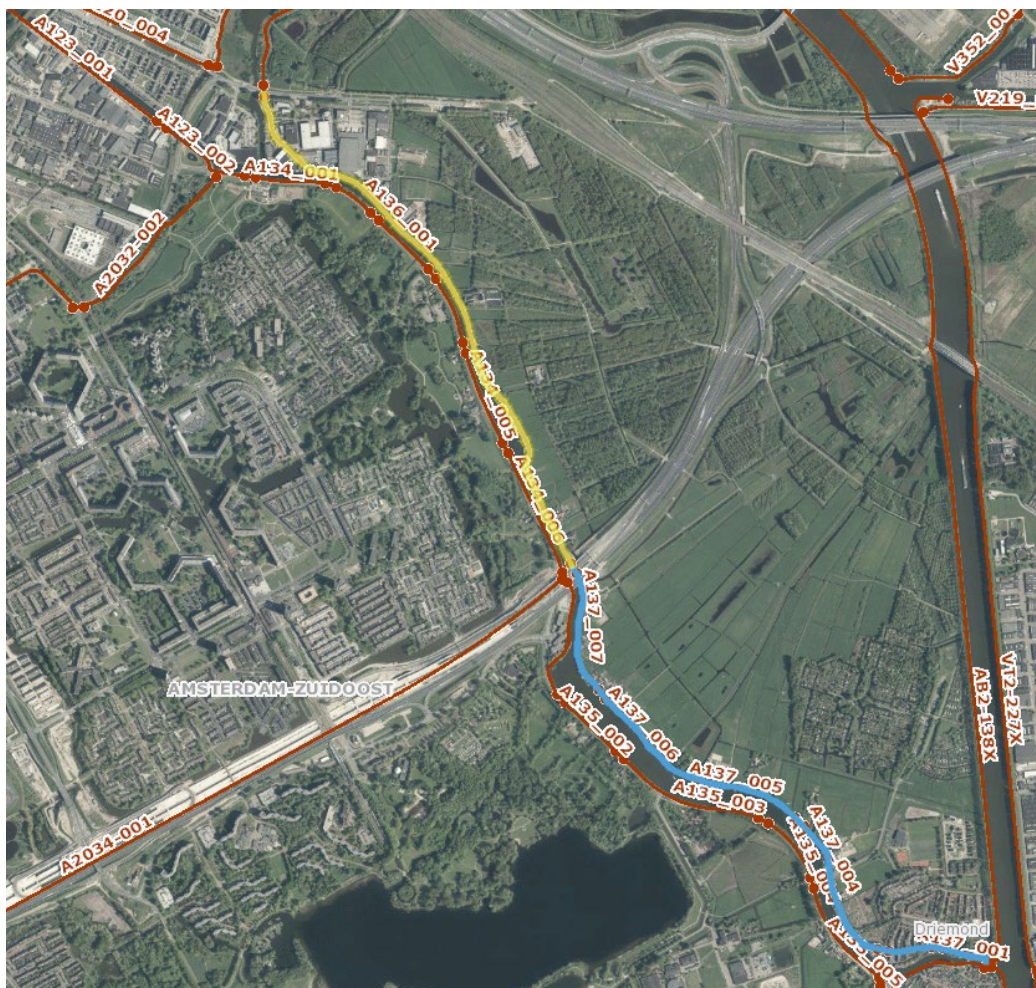

Fig. 1 Ligging Stammerdijk, Stammerdijk Noord A136 (geel) en Stammerdijk Zuid A137 (blauw)

1.2 Opdrachtafbakening

Voorafgaand aan de verbetering van het dijktraject Stammerdijk worden verschillende onderzoeken uitgevoerd om de aanwezige waarden langs de dijk in kaart te brengen. De werkzaamheden kunnen gevolgen hebben voor de landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische kwaliteiten van de Stammerdijk. Waternet wil deze waarden en kwaliteiten in beeld krijgen, waarmee een kader gesteld wordt voor de uitvoering.

In dit rapport worden de landschappelijke en cultuurhistorische waarden beschreven. Ook worden aanbevelingen gedaan die meegenomen kunnen worden bij de dijkverbetering.

Het traject betreft in totaal 16 dijkvakken, bij 10 van de dijkvakken is er een hoogteopgave van ongeveer +0.40 NAP. In het zuidelijk deel (Lange Stammerdijk) is ook de binnenwaartse stabiliteit ontoereikend. Gezien de complexe ligging zijn hier 2 mogelijkheden om de binnenwaartse stabiliteit te verbeteren; een ophoging van de huidige referentielijn en een verschuiving van de referentielijn naar de damwand aan de oeverzijde. Om de hoogteopgave aan te pakken zijn er 2 opties mogelijk, een ophoging van de rijbaan in grond en een damwand op de waterlijn.

Piping of buitenwaartse stabiliteit vormt geen faalmechanisme in het plangebied.

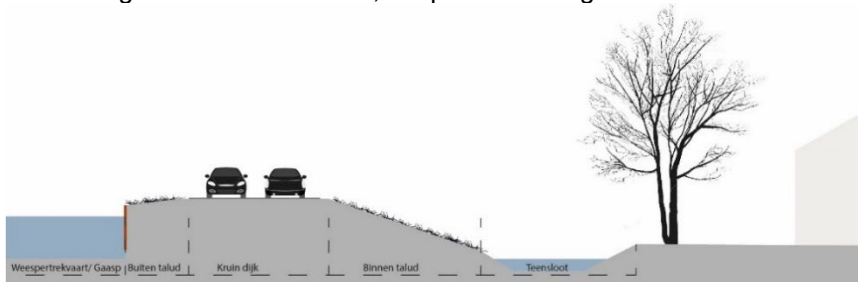
1.3 Leeswijzer

In de inventarisatie van dit rapport beschrijven we het huidige karakter van de dijk. Dit wordt gevolgd door een analyse van de ontstaansgeschiedenis en het vigerende beleid van het gebied. Vervolgens zijn de landschappelijk en cultuurhistorische waarden en kwaliteiten in beeld gebracht en worden er aanbevelingen gedaan met betrekking tot de dijkversterking.

2 Inventarisatie & analyse

2.1 Algemene beschrijving Stammerdijk, twee kenmerkende profiel

De Stammerdijk is een dijk met een smalle asfaltweg in twee richtingen en vormt een regionale recreatieve route. Naast auto- en vrachtverkeer maken ook fietsers en wandelaars gebruik van deze weg. Een smalle berm grenst aan de westkant van de Weespertrekvaart, bij de Gaasp wordt het profiel ruimer van opzet. Aan de oostkant grenst een steile berm aan erven, woningen en agrarische gronden. Opvallend is de teensloot tussen het binnentalud en de aangrenzende weilanden, die praktisch langs het hele tracé aanwezig is.

Standaard profiel

Het tracé is over de hele lijn ongeveer hetzelfde van opzet. Een teensloot tussen de polder en het steile binnentalud, een smalle geasfalteerde dijk met smalle bermen. Een smal buitentalud met houten beschoeiing en een oever zonder (riet)begroeiing. De woningen staan vaak op enige afstand van de dijk, achter de teensloot. Het binnentalud is breder dan het buitentalud, hier vindt veelal medegebruik op plaats, in de vorm van schapenweides of parkeren en er zijn opstallen voor bijvoorbeeld fietsen op geplaatst. Op enkele plekken staan de huizen boven aan de kruin van de dijk, waardoor de optische ruimte plaatselijk wordt beperkt.

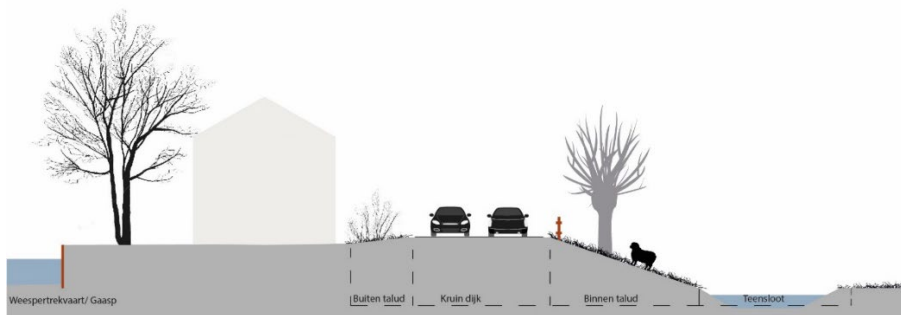
De Stammerdijk met steil binnentalud, erven op enige afstand van de dijk en doorgaande teensloot

Stammerdijk met huizen aan de kruin van de dijk, en ingeplant buitentalud

Op de Stammerdijk staat op wat erfbeplanting na, weinig begroeiing. Bij de Lange Stammerdijk heeft beplanting een prominere rol. De erven zijn dikker aangezet met groen en ook is het buitentalud vaak aangeplant. Bij bebouwing is er regelmatig beplanting op de taluds aangebracht. Het polderlandschap, de Weespertrekvaart en de Gaasp zijn door het onbeplante talud, de verhoogde dijk en de korte afstand vrijwel altijd beleefbaar.

Afwijkend van de hierboven genoemde situatie zijn er clusters met huizen aan de buitenzijde van het talud. De bebouwing onderbreekt hier de directe relatie door de dijk op afstand van het water te leggen. Ook is er vaak beplanting op het binnentalud aangebracht waardoor er niet overal vrij zicht op de achterliggende polder is. De huizen zijn naar de dijk gericht en grenzen met de achtertuin aan het water. Het asfalt is meestal rood.

Afwijkend profiel

Stammerdijk met huizen op het buitentalud, gericht op de dijk

2.2 Verschijningsvormen van de dijk

De dijk heeft verschillende verschijningsvormen. Deze zijn in de hierop volgende fotoserie in beeld gebracht en omschreven.

Noordkant van de Stammerdijk, uitgevoerd in zwart asfalt. Beide taluds worden gebruikt voor de opslag van goederen, zijn geprivatiseerd en omheind. Door de opslag van de goederen en opstallen is er geen zicht op het water.

Noordkant Stammerdijk, rand bedrijventerrein met opgaande begroeiing. Teensloot tussen bedrijventerrein en een steil binnentalud. Kruin van de dijk met is geasfalteerd, de berm van de weg heeft een halfverharding. Het flauw aflopende buitentalud is van gras en de oever heeft een houten beschoeiing. Er is geen rietbeplanting aanwezig.

Teensloot tussen het binnentalud en lagergelegen weiland. Op het binnentalud staan een aantal bomen en is zicht op het lagergelegen weiland. Op het buitentalud staan geen bomen en is de Weespertrekvaart goed zichtbaar. De oever heeft een houten beschoeiing

Cluster buitendijkse woningen ('t Zwanengat) ter hoogte van de voormalige voetveer. Teensloot met steil binnentalud, een groot deel van het binnentalud wordt gebruikt om te parkeren of is ingeplant. De kruin van de dijk is uitgevoerd in rood asfalt. De huizen en tuinen staan aan de bovenkant van het buitentalud, dicht op de kruin van de dijk. Achtertuinen grenzen aan het water en diverse boten liggen aan de beschoeiing.

Teensloot met een steil oplopend binnentalud dat gebruikt wordt als schapenwei, met aan de bovenkant van het talud een hekwerk. De berm aan de binnenzijde is deels half verhard. Het buitentalud is geprivatiseerd en bij de kavel getrokken waardoor parkeren meestal plaats vindt op eigen grond. Door de aaneenschakeling van bebouwing, erfafscheiding en beplanting is er geen zicht op de Weespertrekvaart.

Teensloot aan de voet van het binnentalud. Het steil oplopende binnentalud wordt gebruikt als schapenwei, en heeft aan de bovenkant van het talud een hekwerk. De kruin is uitgevoerd in zwart asfalt en de berm is aan de binnen en buitenzijde deels half verhard. Het smalle buitentalud loopt flauw af en er is vrij zicht op de Weespertrekvaart.

Cluster huizen nabij de Gaasperdammerweg. De huizen staan aan de bovenkant van het binnentalud en zijn iets verhoogd aangelegd met een erfafscheiding. De haagbeplanting op het buitentalud zorgt voor het verder optisch versmallen van het wegprofiel. Parkeren gebeurt op eigen terrein. Het buitentalud is ingeplant en in gebruik genomen als tuin of wordt gebruikt voor het stallen van fietsen en vuilnisbakken. Langs de beschoeiing liggen bootjes aangemeerd.

De huizen binnendijks staan op enige afstand van de dijk. Het binnentalud wordt gebruikt als schapenwei en heeft een hek aan de bovenzijde van het talud. De kruin van de dijk is smal, en de weg is uitgevoerd in zwart asfalt. Huizen, opstallen en stacaravans staan aan de bovenkant van het buitentalud waardoor de weg verder optisch versmald wordt. Het buitentalud heeft een doorgaande rij bomen dicht op de weg en parkeren gebeurt op eigen terrein.

Naast de teensloot staan aan de onderkant van het binnentalud een rij knotwilgen. Aan de bovenkant van het talud staan een aantal essen. Op de kruin van de dijk liggen aan de binnenzijde de parkeerplaatsen en lichtmasten, aan de buitenzijde een fietssuggestiestrook. De huizen staan op de bovenkant van het buitentalud, de Gaasp is hierdoor niet zichtbaar.

De teensloot heeft een houten beschoeiing, en vormt de scheiding tussen de volkstuinen en de dijk. In het steile binnentalud staat een rij essen. Op de kruin van de dijk liggen aan de binnenzijde de langspaarkeerplaatsen, aan de buitenzijde een fietssuggestiestrook. De huizen en voor/zijtuinen staan op de bovenkant van het talud. Door de aaneenschakeling van woningen zijn er geen doorzichten naar de Gaasp.

Woonwijk Driemond, hier is de dijk niet meer als zodanig zichtbaar omdat de woonwijk op dezelfde hoogte als de dijk ligt. Recentelijk is de openbare ruimte hier opnieuw ingericht. Langs de gevels loopt een trottoir van betonnen 30x30 tegels en de langspaarkeervakken zijn uitgevoerd in rode gebakken klinkers. De lichtmasten staan verspringend. De rijbaan is uitgevoerd in zwart asfalt. In het trottoir zijn bomen geplant. Door de aaneenschakeling van woningen zijn er geen doorzichten op de Gaasp.

Driemond in de richting van de Brug Driemond. De teensloot heeft een rietbeplanting en vormt de scheiding met de woonwijk aan de polderzijde. Aan de bovenkant van het steile binnentalud staat een bomenrij. Aan de buitenzijde ligt een verhoogd trottoir dat overgaat in het buitentalud van gras. Tussen het buitentalud en de Gaasp ligt een parkstrip met bomen, bankjes en een jeu de boules baan, er is vrij zicht op het water.

2.3 Ontstaansgeschiedenis

2.3.1 Uitgestrekt veenkussen

Het gebied rond Amsterdam was omstreeks het jaar 1000 een uitgestrekt moerasgebied, bestaande uit moerasbos en rietvelden, meren en plassen. Het landschap maakte deel uit van een enorm veenkussen dat zich uitstreckte tussen de duinen en de Utrechtse Heuvelrug. In dit deel van het veenlandschap waterden kleine veenriviertjes af op de Gein dan via de Gaasp in de Diem en daarna in de Zuiderzee.

De zandige oeverwallen van de veenrivieren, vormden de hogere en bewoonbare delen in het landschap. Vanaf de 10e eeuw werd vanuit de hogere delen het aangrenzende klei- en veengebied ontwaterd en in cultuur gebracht door haaks op de rivieren parallelle sloten te graven. Zo werd het geschikt voor landbouw.

In 1639 is de Weespertrekvaart gegraven om binnendijs een verbinding te maken tussen de Gaasp en de Amstel. Ruim 300 jaar later (1952) is het Amsterdam-Rijnkanaal dwars door de Diem gegraven. Hierdoor watert de Gaasp nu via een stukje Diem af in het Amsterdam-Rijnkanaal.

Omgeving van Amsterdam omstreeks 1925 (bron: Topotijdreis)

2.3.2 Plangebied Stammerdijk

Het landschap rondom de Weespertrekvaart en Gaasp is te onderscheiden in twee typen landschappen, het veenrivierenlandschap en de droogmakerijen (polders).

Het veenrivierenlandschap is te herkennen aan de verkavelingsstructuur dat tot stand is gekomen tijdens de ontginning in de late 11e en 12e eeuw. De slagen in het landschap worden gescheiden door sloten en in het midden doorsneden door de Molenwetering die uitkomt bij de molen. De Gemeenschapspolder ontstond door de samenvoeging van 8 kleine polders ten noorden van de trekvaarten de Stammer en de Gaasp. In de Gemeenschapspolder is het open karakter van het veenweidegebied gedeeltelijk bewaard gebleven en redelijk goed te ervaren. De slagen lopen naar het noorden taps toe.

Topografische kaart 1860 (bron: Topotijdreis)

Topografische kaart 1930 (bron: Topotijdreis)

Langs de rivieren zijn landgoederen gebouwd. Eén daarvan, Schoonoord, bestaat nog steeds en ligt ingeklemd tussen de Gaasp, Weespertrekvaart en het Merwedekanaal aan de overzijde van het huidige Driemond. Ook worden er langs de dijk boerderijen gesticht, voorbeelden hiervan zijn 'De Goede Hoop', 'Landlust' en 'Over Bijlmer'. Deze zijn vandaag de dag nog in gebruik.

Boerderij 'Over Bijlmer'

Topografische kaart 1960 (bron: Topotijdreis)

Topografische kaart 1990 (bron: Topotijdreis)

De gemeenschapspolder werd bemalen door de Gemeenschapsmolen. Tot 1875 ging de bemaling naar wens. Daarna kwam men door bodemdaling voor problemen te staan. Er werd een tweede molen gebouwd: de Gemeenschapswatermolen nr 2 of de Stammermolen. In 1926 werd een gemaal geplaatst die de bemaling van de polder overnam.

Gemeenschapsmolen en Stammermolen

Verschillende voetveren zorgen er in de jaren 50 voor dat de rivier Gaasp en de Weespertrekvaart overgestoken kunnen worden. In het noordelijk deel worden buitendijks huizen rond de voetveer gebouwd. Dit groeit in de jaren die hierop volgen, uit tot het buurtschap 't Zwanengat.

In de jaren 60 breidt de industrie zich in Diemen uit en wordt er een bedrijventerrein langs de Stammerdijk ontwikkeld. Ook bij dorpen als Gaasperdam en Diemerbrug vinden dorpsuitbreidingen plaats. In de jaren '70 wordt er begonnen met de bouw in de Bijlmermeer, Driemond heeft een kleine dorpsuitbreiding en ook Weesp groeit aanzienlijk. In de jaren 80 wordt Amsterdam Zuidoost ontwikkeld in de Oostbijlmerpolder en een groot deel van de Gein en Gaasperpolder. Deze grote stadsuitbreidingen worden ontsloten door de A9 en de A2. Ook Weesp breidt zich uit aan de overzijde van de N236. Door zandwinning ten behoeve van de Gaasperdam ontstaat de recreatieplas Gaasperplas aan de rand van Amsterdam Zuidoost. Driemond ontwikkelt een groot volkstuinten complex op enige afstand van het dorp. De industrie van Weesp ligt inmiddels ingeklemd tussen de spoorlijn, rivier Smal Weesp en het Merwedekanaal.

Het karakter van de Gemeenschapspolder is dan nog die van een open veenweidegebied, eind jaren 90 wordt er gestart met de aanplant van het Diemberbos als recreatie en uitlooph gebied van Amsterdam, hierdoor worden grote delen van de polder ingeplant.

Toegangen tot het Diemberbos

2.4 Relevant beleid

Zoals aangegeven in hoofdstuk 1 bevindt het plangebied zich in de provincie Noord-Holland en strekt het zich uit over de gemeenten Amsterdam en Diemen. In deze paragraaf is het beleid op zowel nationaal, regionaal als lokaal niveau uiteengezet.

2.4.1 Nationaal beleid

Het Rijk werkt momenteel aan de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De NOVI komt voort uit de Omgevingswet, welke naar verwachting in 2021 in werking zal treden. De NOVI biedt een kader. Het geeft richting, maakt keuzes waar dat kan en biedt ruimte voor regionaal maatwerk. Dit gebeurt in goede samenwerking tussen overheden, bedrijven en kennisinstellingen, waarbij de overheden gaan werken aan gezamenlijke Omgevingsagenda's om samen een gebiedsgerichte uitwerking te geven. De langetermijnvisie van de NOVI richt zich op vier prioriteiten van nationaal belang. Een van de prioriteiten is de 'Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied'. Hierbinnen worden vier beleidskeuzes gemaakt om landgebruik in balans te kunnen brengen met natuurlijke systemen en ontwikkelingen in het landelijke gebied. Een beleidskeuze is *"Unieke landschappelijke kwaliteiten worden versterkt en beschermd. Nieuwe ontwikkelingen in het landelijk gebied voegen landschapskwaliteit toe. [...]"*. Omdat sommige landschappen zo waardevol zijn, behoeven ze extra bescherming. Het Rijk richt zich in deze onder andere op het Groene Hart. Samen met partners uit de betreffende gebieden zijn kernkwaliteiten en waarden benoemd.

De Stammerdijk bevindt zich in het Nationale Landschap Het Groene Hart. De diverse landschappen die zich in Het Groene Hart bevinden, zijn van bepaalde landschappelijke en cultuurhistorische waarde. Sommige waarden zijn beschermd, zoals monumenten en historische bebouwing. Voor het Groene Hart zijn de kernwaarden: landschappelijke diversiteit, veenweidekarakter, openheid en rust & stilte. De focus ligt op het behouden, benutten en versterken van de contrasten tussen openheid en intimiteit, rust en reuring, oude en nieuwe overgangen. Op provinciaal niveau zijn de kernwaarden uitgewerkt per landschapstype in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie.

Het gebied waar de Stammerdijk zich in bevindt is onderdeel geweest van de Rijksbufferzone Amstelland-Vechtstreek. Het rijksbeleid omtrent Rijksbufferzones is in 2012 afgeschaft. Het beleid was gericht op het tot stand brengen van relatief grootschalige, duurzame groengebieden met veel mogelijkheden voor ontspanning, dagrecreatie en natuurbeleving. Een uitwerking hiervan is het Diemberbos. Het beleid was de basis voor provinciale en gemeentelijke uitwerkingen van de zogenaamde Vechtstreek.

2.4.2 Provinciaal beleid

Binnen de provincie Noord-Holland is de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) vastgesteld op 27 mei 2019. De PRV vormt op dit moment samen met de in november 2018 vastgestelde Omgevingsvisie NH2050 de basis van het ruimtelijke beleid en regelgeving van de provincie Noord-Holland. Daarnaast is op 10 april 2018 de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie 2018 vastgesteld door Gedeputeerde Staten.

In oktober 2020 wordt naar verwachting een nieuw instrument vastgesteld: de Omgevingsverordening. De Omgevingsverordening vervangt meerdere verordeningen die betrekking hebben op de leefomgeving, waaronder het PRV. In de nabije toekomst zijn de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening samen de aangewezen documenten voor het beleid en regelgeving van de leefomgeving in de provincie.

Omgevingsvisie 2050

De provinciale Omgevingsvisie bevat onder andere het beleid voor de bescherming van natuur en landschap. In de visie wordt de ambitie uitgesproken om te sturen op een goede balans tussen economische groei en leefbaarheid. Ruimtelijke ontwikkelingen worden gefaciliteerd, maar mogen niet ten koste gaan van het behouden van (karakteristieke) landschappen en de ontwikkeling van de ruimtelijke kwaliteit.

Omgevingsverordening

Om het peil van de leefomgevingskwaliteit hoog te houden wordt ingezet op de nieuwe Omgevingsverordening. De belangrijkste onderwerpen uit de Omgevingsvisie worden verankerd in die nieuwe Omgevingsverordening. De Omgevingsverordening moet zorgen voor een eenvoudiger landschappelijk regime. Wezenlijke kenmerken en waarden van de karakteristieke Noord-Hollandse (cultuur)landschappen voor gebieden in de provincie worden hierin benoemd en uitgewerkt. Dit zal betekenen dat er met nieuwe beschermingsregimes wordt gewerkt, waaronder de mogelijke aanwijzing van 'Bijzondere Provinciale Landschappen (BPL)'. De Stammerdijk en het aanliggende landschap zal zoals het er nu naar uit ziet, als aanwijzing worden opgenomen in de BPL Vechtstreek-Noord. De BPL is in lijn met de kernkwaliteiten zoals deze al reeds zijn beschreven in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie.

Leidraad Landschap en Cultuurhistorie

De Leidraad Landschap en Cultuurhistorie is een provinciale handreiking voor het inpassen van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in het landschap. De Leidraad 2018 is in de PRV verankerd in artikel 15 (ruimtelijke kwaliteitseis). De provincie Noord-Holland heeft in de Leidraad twintig landschappelijke ensembles vastgesteld en 10 provinciale structuren.

De Stammerdijk ligt in het ensemble Vechtstreek. Het ensemble Vechtstreek ligt ten oosten van Amsterdam en grenst aan de oostzijde aan Het Gooi. Het ensemble is een belangrijk natuur- en recreatiegebied voor de Metropoolregio Amsterdam. De Stammerdijk loopt door karakteristiek veenrivierenlandschap met uitwaaiierende verkavelingen en getransformeerde bosrijke recreatiegebieden zoals het Diemerbos.

De algemene ambitie in dit ensemble is om ruimtelijke ontwikkelingen:

- Bij te laten dragen aan het zichtbaar en herkenbaar houden van de landschappelijke karakteristiek;
- bij te laten dragen aan het versterken van (de beleving van) openheid en
- helder te positioneren ten opzichte van de ruimtelijke dragers zoals de dijken (Stammerdijk) langs de Gaasp.

De Leidraad benoemt een aantal locatie specifieke ambities en ontwikkelprincipes. De ruimtelijke kwaliteit van het karakteristieke landschap in de omgeving van de Stammerdijk is gebaat bij:

- Het behouden en het zichtbaar/beleefbaar blijven van de huidige verkavelingsstructuur (inclusief sloten) bij (semi-)tijdelijke functies en opstellingen in het landschap;
- Het behouden van de vrije ruimte (molenbiotopen) rond historische windmolens, in verband met de windvang en de zichtbaarheid van de molens in het landschap.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het NNN-gebied in de provincie Noord-Holland is beschermd in de Provinciale Ruimtelijke Verordening en in gemeentelijke bestemmingsplannen. Het netwerk:

- Vergroot de hoeveelheid natuur binnen het netwerk en beschermd zo de bijzondere Natura2000-natuur;
- Versterkt het lokale karakter van voor de streek typerende natuur die vaak ook uniek is voor Nederland;
- Verbindt de natuurgebieden in de provincie. Natuurstroken, bermen en watergangen geven planten en dieren de kans zich te verspreiden en voort te bestaan.

De Gaasp heeft aan weerszijden aangrenzend NNN-gebied. In de van toepassing zijnde bestemmingsplannen is het NNN-gebied voornamelijk bestemd voor het behoud en ontwikkeling van natuurlijke, ecologische en natuurwetenschappelijke/landschappelijke waarden. Onder de noemer Natuurontwikkeling Diemerscheg werkt de provincie aan het verbeteren van natuurverbindingen (migratieroutes) of het inrichten van nieuwe natuur in de omgeving van de Stammerdijk. Dit heeft als doel om het leefgebied van kleine (water)zoogdieren en vogels te vergroten. Daarmee draagt het project bij aan het Natuurnetwerk van Nederland.

2.4.3 Gemeentelijk beleid Amsterdam

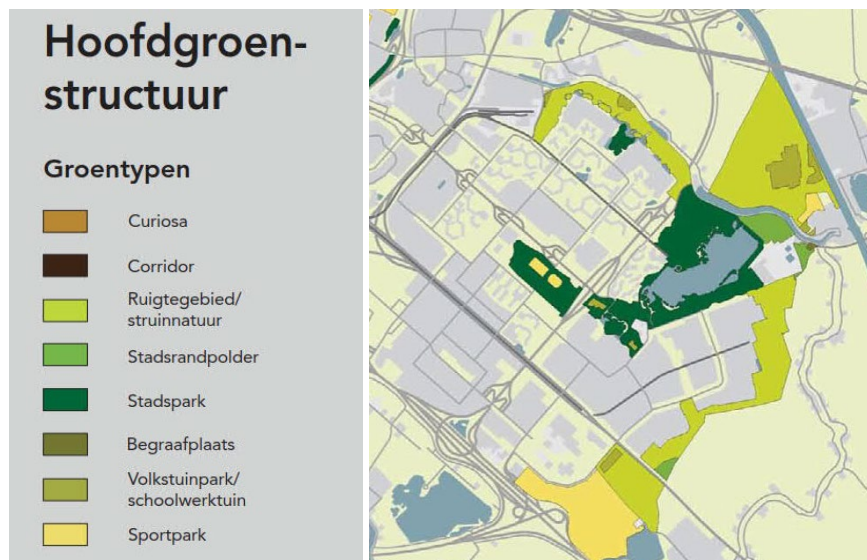
Structuurvisie Amsterdam 2040

Op 17 februari 2011 heeft de gemeenteraad van Amsterdam de Structuurvisie Amsterdam 2040 vastgesteld. De structuurvisie streeft onder andere naar het investeren in intensiever gebruik van het groen en water in en om de stad. Dit wil men bereiken door bijvoorbeeld verbindingen naar het metropolitane landschap te creëren, zoals van en naar de Diemerscheg. Denk dan aan uitstekende langzaam verkeer routes en de bereikbaarheid van het ov, het verbeteren van programma en inrichtingskwaliteit en het maximaal uitbuiten van de wel aanwezige diversiteit en differentiatie.

Hoofdgroenstructuur (HGS)

In de Structuurvisie Amsterdam 2040 is een Hoofdgroenstructuur opgenomen. De HGS omvat de minimaal benodigde hoeveelheid groen die Amsterdam wil borgen, bestaande uit de gebieden die waardevol zijn voor de stad en de metropool. In de HGS zijn die gebieden opgenomen waar de functies groen en recreatief groen voorop staan. Ingrepen die de recreatieve gebruikswaarde en/of de natuurwaarde of andere functies van het groen verhogen, worden gestimuleerd. Plannen in de HGS die aan burgemeester en wethouders ter besluitvorming of ter advisering worden voorgelegd, worden getoetst door de Technische Adviescommissie Hoofdgroenstructuur (TAC).

De HGS wordt geactualiseerd met de komst van de Groenvisie 2050, zodat deze kan worden opgenomen in de Omgevingsvisie van de gemeente Amsterdam. Waar mogelijk worden zaken als Ecologische structuur, de Hoofdbomenstructuur, het Groennet en de Groene straten- en padenkaart in de nieuwe HGS geïntegreerd.

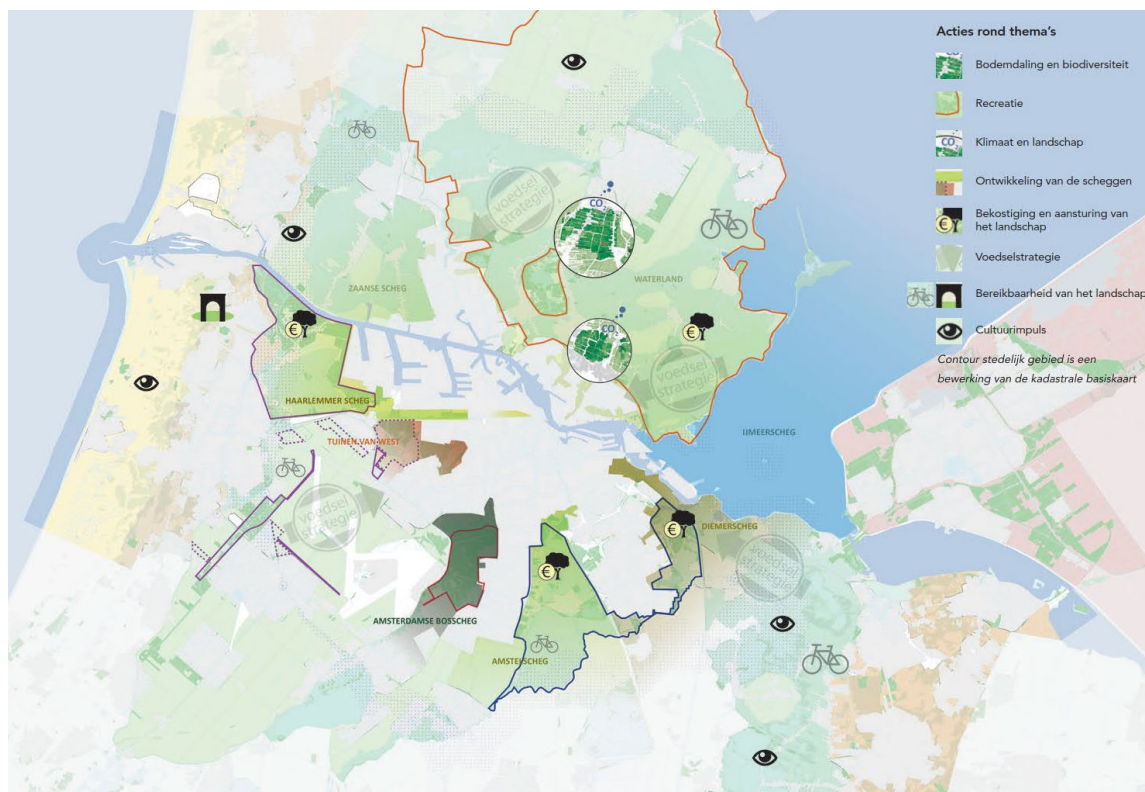
Nota Duurzaam Landschap

Met de komst van de Omgevingswet en daarbij behorende nieuwe instrumenten zoals de omgevingsvisie Amsterdam en de provinciale omgevingsverordening, is er een momentum ontstaan om de dialoog aan te gaan met partners in het Metropolitane landschap (binnen en buiten de gemeentegrenzen) over het belang van- en het gewenste beleid voor het landschap. De in september 2019 uitgebrachte Nota Duurzaam Landschap moet daarbij helpen. De nota beschrijft in drie delen wat er speelt, wat Amsterdam wilt en wat Amsterdam gaat doen. Binnen de gemeente werkt de nota door in de Groenvisie 2050 en vormt het een bouwsteen voor de Omgevingsvisie. Het hoofddoel van de nota "Amsterdam

streeft naar een duurzaam en met de stad verbonden landschap van hoge kwaliteit” is uitgewerkt in een achttal uitgangspunten:

- De gemeente Amsterdam handelt met respect voor wilde flora en fauna, cultuurhistorie en beleving van het landschap;
- De gemeente Amsterdam beschouwt landschap als kostbaar en schaars goed;
- De gemeente Amsterdam beschouwt landschap als een publieke zaak;
- De gemeente beschouwt stad en land als bij elkaar horend;
- De gemeente beschouwt de scheggen als de belangrijkste ruimtelijke verbindingen tussen stad en landschap;
- De gemeente hanteert een heldere grens tussen stad en landschap;
- De gemeente hanteert de kernkwaliteiten als uitgangspunt voor ruimtelijke ordening en beheer, herstel en ontwikkeling;
- De gemeente maakt onderscheid tussen oudere cultuur- en natuurlandschappen en ingerichte recreatielandschappen.

Amsterdam gaat met nieuwe acties rond een aantal thema's aan de slag, en intensificeert lopende acties in het landschap. In de Diemerscheg wordt ingezet op bereikbaarheid van het landschap (richting Muiden), bekostigen en aansturing van het landschap (i.s.m. met andere gemeenten en provincie) en ontwikkelen van de Diemerscheg op basis van kernkwaliteiten.

Groenvisie 2050

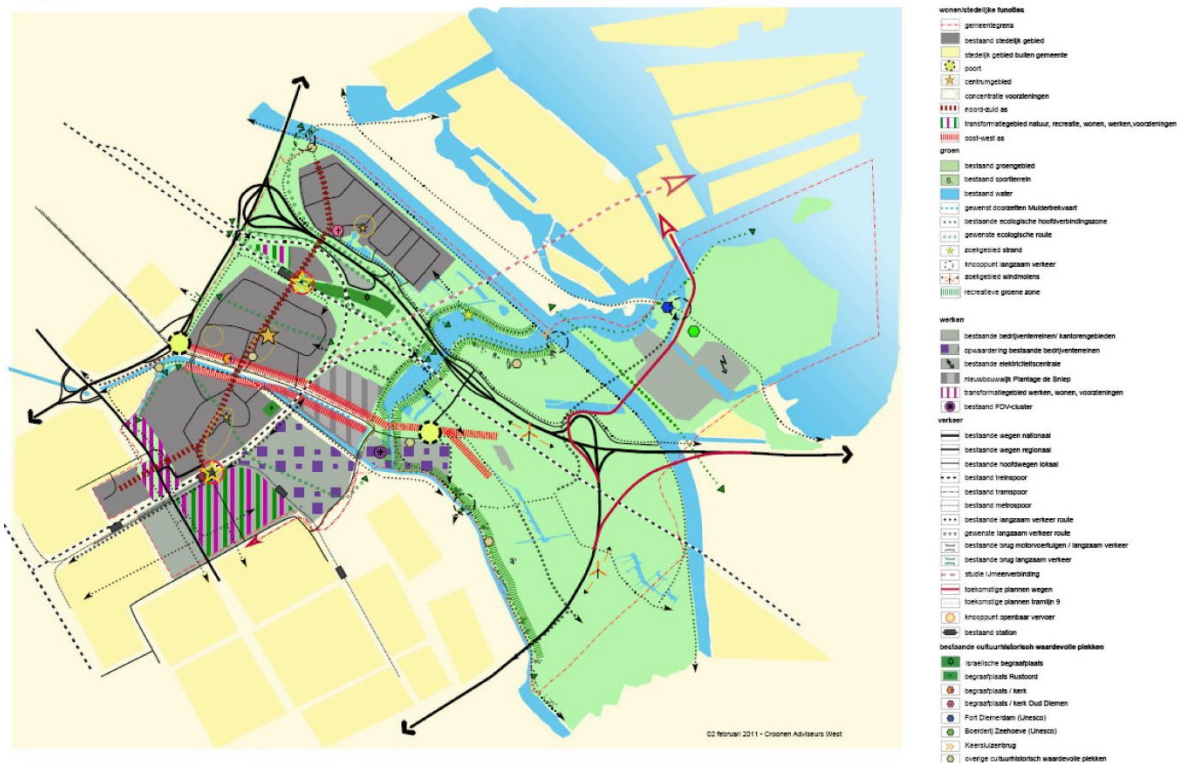
De gemeente Amsterdam werkt aan een groenvisie: Groenvisie 2050. *"In 2050 fiets je vanuit de stad gemakkelijk naar het landschap, waar je kunt bewegen en waar je wordt omgeven door natuur, landschapsparken, openbare (voedsel)bossen of waardevol cultuurlandschap."* De scheggen van Amsterdam zorgen ervoor dat het landschap altijd dichtbij is. De scheggen zoals de Diemerscheg vormen een belangrijke verbinding tussen de stad en het landschap om de stad. Amsterdam doet een aantal beloftes als het om het landschap om de stad gaat:

- Gemeente Amsterdam houdt het landschap om de stad groen en open;
- De koppen van de scheggen worden ontwikkeld tot landschapsparken. De ontwikkeling krijgt voorrang in de scheggen waar de grootste recreatieve druk ontstaat;
- Gemeente Amsterdam zorgt voor betere verbindingen tussen de stad en het landschap van de scheggen. Dat kan dan gaan om fiets-, wandel- en ecologische routes. Daarbij worden groene en groenblauwe (oever en kade) verbindingen in de scheg versterkt;
- Er wordt met regionale partners samengewerkt aan een toekomstbestendige ontwikkeling en beheer van de scheggen;
- Biodiversiteit blijft behouden en wordt versterkt door bijvoorbeeld natte landbouwgrond te veranderen in natte natuur of bos.

2.4.4 Gemeentelijk beleid Diemen

In februari 2011 is de Structuurvisie Diemen vastgesteld. Het gewenste beeld: *"In 2040 is Diemen een duurzaam, stedelijk dorp op het grensvlak van Amsterdam en de Diemerscheg, waar het goed wonen, werken en recreëren is."* Om de ambitie te kunnen verwezenlijken zijn er ruimtelijke opgaven benoemd. Net als de gemeente Amsterdam streeft de gemeente Diemen ernaar om verbindingen met het buitengebied te intensiveren. Gewenst zijn vooral langzaam verkeeroutes als onderdeel van het regionaal verkeersnetwerk. Ook wordt de opgave benoemd om cultuurhistorische plekken te behouden. Diemen beschikt over weinig historische locaties en gebouwen en is daar dan ook zuinig op. Extra voorzichtig moet er worden omgegaan met (voor het projectgebied relevant) de Stammermolen (rijksmonument) en de Gaasp- en Diemoevers. Op grond van archeologisch vondstmateriaal en opgravingen in de directe omgeving van de veenrivieren wordt verwacht dat zich op deze oeverwallen sporen van bewoning uit de IJzertijd en recenter te vinden zijn.

Plankaart

Gemeentelijke monumenten

2.5 Vergunningeninventarisatie en beleid

Voor de uit te voeren werkzaamheden aan de Stammerdijk binnen de gemeenten Diemen en Amsterdam, is een vergunningeninventarisatie uitgevoerd. Daarbij is ervan uitgegaan dat de werkzaamheden vallen onder groot onderhoud en worden uitgevoerd in opdracht van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht. De werkzaamheden omvatten het waar mogelijk ophogen van het bestaande dijklichaam (ophogen referentielijn met 40 centimeter) dan wel het verschuiven van de referentielijn naar de damwand aan de oeverzijde. In **bijlage 1** is de vergunningeninventarisatie toegevoegd.

De inventarisatie is gebaseerd op onderstaand beleid en wet- en regelgeving:

- Bestemmingsplan Bedrijventerrein Diemen, onherroepelijk, vastgesteld 17 februari 2011;
- Bestemmingsplan Buitengebied, gemeente Diemen, onherroepelijk, vastgesteld 29 oktober 2015;
- Bestemmingsplan Gemeenschapspolder, onherroepelijk, vastgesteld 22 april 2016;
- Bestemmingsplan Driemond, deelgebied ontwikkellocaties, onherroepelijk, vastgesteld 18 maart 2010;
- Keur van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (2019);
- Waterverordening Provincie Noord-Holland;
- Provinciale Ruimtelijke Verordening (2019)

- Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Diemen (2015) en gemeente Amsterdam (2008);
- Bomenverordening gemeenten Diemen en Amsterdam;
- Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netwerken;
- Wet natuurbescherming;
- Wet bodembescherming en Besluit Bodemkwaliteit;
- Scheepvaartverkeerswet & Besluit administratieve bepalingen scheepvaarverkeer (BABS).
- Wet algemene bepalingen Omgevingsrecht;
- Besluit Omgevingsrecht.

Onderstaand wordt een nadere toelichting op de inventarisatie gegeven. Alleen de vergunningen die naar verwachting aangevraagd dienen te worden, worden nader toegelicht.

2.5.1 Uitgesloten vergunningen

. Vergunningen die bij voorbaat kunnen worden uitgesloten zijn:

- Omgevingsvergunning voor het binnen- of buitenplans afwijken van het bestemmingsplan. Voor de waterkering is een ruime zone aangehouden binnen de vigerende bestemmingsplannen. Deze reikt in genoemde bestemmingsplannen tot ver buiten de teensloot van de kering;
- Omgevingsvergunning voor het aanleggen, beschadigen of veranderen van een weg, mits dit plaats vindt in opdracht van een bestuursorgaan of openbaar lichaam dat publieke taken verricht. Het waterschap is zo een openbaar lichaam;
- Watervergunning voor het handelen in watersystemen (zie artikel 1.2 van de Keur).

2.5.2 Mogelijk benodigde vergunningen

Omdat in deze fase van het voorgenomen project een aantal uitvoeringsaspecten nog onduidelijk is, worden deze met toelichting geschaard onder het kopje mogelijk/onbekend. Zodra meer duidelijkheid ontstaat over de wijze waarop het werk uitgevoerd wordt, kan ook worden aangegeven of deze vergunningen benodigd zijn. Vergunningen waarvan nog niet duidelijk is of deze aangevraagd dienen te worden, omdat deze afhangen van de omvang en uitvoeringswijze van het werk, zijn:

- Omgevingsvergunning bouwen: indien bijvoorbeeld de aanleg van beschoeiing of een steiger voorzien is, is afhankelijk van de wijze van uitvoeren een omgevingsvergunning voor bouwen noodzakelijk;
- Omgevingsvergunning beschermde monumenten: een omgevingsvergunning is nodig bij het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een beschermd rijks- provinciaal of gemeentelijk monument, of het herstellen, gebruiken of laten gebruiken van een beschermd monument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht. Let op: de gemeente beoordeelt of sprake is van de reguliere of de uitgebreide procedure. Binnen het plangebied zijn zowel gemeentelijke- als rijksmonumenten aanwezig. Niet bekend is of aard en omvang van de werkzaamheden in relatie tot deze monumenten vergunning plichtig is;
- Omgevingsvergunning of melding voor het slopen van een bouwwerk. Onbekend is of de werkzaamheden tot gevolg hebben dat bouwwerken of gebouwen gesloopt dan wel gewijzigd dienen te worden (in het geval van monumenten);
- Instemmingsbesluit kabels en leidingen: in dit stadium is onbekend in hoeverre ten behoeve van de werkzaamheden kabels en leidingen dienen te worden verlegd. Raadzaam is in een vroeg stadium kabels en leidingen exploitanten te raadplegen. Het plangebied wordt doorkruist door hoogspanningslijnen. Werkzaamheden onder deze

hoogspanningslijnen dienen doorgaans gemeld te worden. Voorts worden twee hoofdgastransportleidingen van N.V. Nederlandse Gasunie gekruist. Ook met Gasunie dient in een vroeg stadium overleg gevoerd te worden. Zie hiervoor de benodigde (aanleg) vergunningen op grond van bestemmingsplan Buitengebied gemeente Diemen;

- Ontheffing RVV voor het tijdelijk afsluiten van gemeentelijke wegen. De weg op de dijk is in beheer bij de gemeente. Wanneer tijdelijke verkeersmaatregelen genomen moeten worden, dient de gemeente dit te vergunnen. Onbekend is in hoeverre deze afsluiting benodigd is;
- Vergunning Wet natuurbescherming soorten en gebieden: onbekend is wat de impact van de werkzaamheden kan zijn op beschermde soorten. Tevens is niet bekend in hoeverre werkzaamheden uitvoerbaar zijn in relatie tot het vigerende stikstofbeleid. Hiertoe dient eerst een ecologisch onderzoek en een stikstof berekening uitgevoerd te worden;
- Kapmelding op grond van de Wet natuurbescherming: het is onbekend in hoeverre meer dan 10 are dan wel rijbeplanting van meer dan 20 bomen dienen te worden gekapt waardoor sprake is van een meldingsplicht op grond van de Wet natuurbescherming;
- Omgevingsvergunning kappen: het is onbekend in hoeverre sprake is van het kapvergunningplichtig vellen van bomen binnen de bebouwde kommen van gemeente Diemen en Amsterdam;
- Ontheffing geluidhinder: indien buiten reguliere werktijden om gewerkt dient te worden, is mogelijk een ontheffing geluidhinder benodigd op grond van de APV's van beide gemeenten;
- Melding besluit bodemkwaliteit: om de bodem te beschermen tegen mogelijke verontreinigingen stelt het Besluit bodemkwaliteit randvoorwaarden aan de toepassingsmogelijkheden van bouwstoffen, grond en baggerspecie. Voor nu is niet bekend hoe werkzaamheden uitgevoerd worden. Uiteindelijk moet dit in samenhang bekeken worden met de beleidsregels voor PFAS van gemeente Diemen (2020) en gemeente Amsterdam (2020);
- Waterverordening Provincie Noord-Holland: ontheffing werkzaamheden aan vaarwegen waardoor tijdelijk de vaarroute wordt gestremd of een andere vaarroute wordt gecreëerd. Indien vanaf het water gewerkt wordt aan de ophoging van de dijk, kan dit een tijdelijk vaarwegversmalling betekenen die op grond van de verordening ontheffing plichtig is;
- Verkeersbesluit BABS: indien eventuele verkeersmaatregelen op of langs het water langer dan 13 weken duren, dient een verkeersbesluit aangevraagd te worden.
- Omgevingsvergunning werkterrein: voor het plaatsen van materiaal en materieel op openbaar terrein, is een omgevingsvergunning van gemeente Diemen en gemeente Amsterdam benodigd (o.g.v. de APV);
- De Stammerdijk maakt onderdeel uit van het Hoofdnet-fiets, zoals aangewezen in het beleidskader Verkeersnetten van gemeente Amsterdam (vastgesteld 24 januari 2018). Hoofdnetten zijn gericht op het behouden van voldoende ruimte om het verkeer af te kunnen wikkelen. Het ontsluit de woon- en werkgebieden en voorzieningen in Amsterdam. Mocht in verband met de werkzaamheden een afsluiting benodigd zijn, dient ruim van tevoren met de gemeente afgestemd te worden of hiertoe een ontheffing benodigd is. Deze kan langere tijd in beslag nemen, omdat mogelijk een BLVC-plan (Bereikbaarheid, leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie) opgesteld dient te worden.

2.4.1 Benodigde vergunningen en procedures

De volgende vergunningen dienen, op grond van de ten tijde van het opstellen van deze LCA beschikbare kennis over de uitvoeringswijze van het werk, zeker aangevraagd te worden:

Omgevingsvergunning werk of werkzaamheden

Binnen bestemmingsplan Bedrijventerrein Diemen is op grond van de dubbelbestemming Waarde-Archeologie een omgevingsvergunning noodzakelijk als de wijze van uitvoering overeenkomt met hetgeen beschreven is in de regels van deze dubbelbestemming. Echter, binnen het bestemmingsplan is een rangorde opgenomen ten aanzien van de dubbelbestemmingen:

Voor zover de dubbelbestemmingen onderling geheel of gedeeltelijk samenvallen, gelden:

- In de eerste plaats de bepalingen van 15 Waterstaat - Waterkering;
- In de tweede plaats de bepalingen van 14 Waarde - Archeologie.

Dit betekent dat de regeling ten aanzien van werkzaamheden binnen en ten behoeve van de bestemming Waterstaat – Kering voortgaan op de regels die gelden binnen dubbelbestemming Waarde – Archeologie en dat op grond van die bestemming geen omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werkzaamheden benodigd is.

Binnen bestemmingsplan Buitengebied van gemeente Diemen, is een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden benodigd op grond van de volgende dubbelbestemmingen:

- Dubbelbestemming Natuur – Weiland;
- Dubbelbestemming Waarde – Archeologie-2
- Dubbelbestemming Waarde – Archeologie-3
- Dubbelbestemming – Leiding

Bij bestemmingsplan Gemeenschapspolder van gemeente Amsterdam is op grond van de volgende bestemmingen sprake van een vergunningplicht voor het uitvoeren van daarin benoemde werken en werkzaamheden:

- Waarde – Landschap Groene hart en bufferzone
- Waarde – Archeologie-1

Graafmelding op grond van de Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netwerken

Bij het Kadaster dient in geval van graafwerkzaamheden een graafmelding ingediend te worden. Dit zorgt ervoor dat netbeheerders een melding krijgen van de geplande werkzaamheden in de ondergrond.

Voor een nadere omschrijving van de voorwaarden waaronder sprake is van een vergunningplicht, welke uitzonderingen gelden en de toelaatbaarheid van vergunningen, wordt verwezen naar Bijlage 1 Vergunningeninventarisatie. Voornoemde vergunningen kennen een maximale doorlooptijd van acht weken, plus een bezwaartermijn van zes weken, met de mogelijkheid voor het bevoegd om eenmalig de beslistermijn met maximaal zes weken te verlengen.

3 Waarden

3.1 Landschap

Veenrivierlandschap

Het landschap rondom de Stammerdijk maakt onderdeel uit van het veenrivierenlandschap en droogmakerijen. De landschappelijke en cultuurhistorische waarden voor dit landschap volgt uit de inventarisatie van het plangebied, de beleidsstukken en de analyse van het gebied. De waarden van het landschap wordt eerst belicht en dan volgen de specifieke waarden voor de Stammerdijk.

Ruimtelijke kenmerken

De structuur van het landschap in de veengebieden is sterk bepaald door de slingerende veenrivieren. De Vecht, Gaasp, Weespertrekvaart en het Amsterdams Rijnkanaal zijn de ruimtelijke dragers van dit landschap. Het plangebied ligt in de Diemerscheg, een van de groene scheggen van Amsterdam en vormt een belangrijk natuur- en recreatiegebied voor de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Het wordt ook wel de groene long tussen de vier gemeenten (Amsterdam, Diemen, Weesp en Gooise Meren) genoemd. Kenmerkend is het uitwaaiierende en toelopende, optrekkende verkavelingspatroon, de afwisseling tussen open en gesloten kamers in de polder, de verhoogde dijken met teensloot en de groenstructuur rond de erven. De bebouwing benadrukt de openheid in het landelijk gebied. De beplanting van het recreatiegebied Diemberbos maakt de openheid van het veenweidegebied minder beleefbaar, wel is de verkavelingsstructuur behouden. Daarnaast loopt er een hoogspanningstracé door de polder

Open veenweidegebied met hoogspanningstrace

Vanuit het Provinciaalbeleid gezien is beleving van de vrije open ruimte gewenst. De openheid van de gemeenschapspolder is nog goed te ervaren in het zuidelijk deel van het plangebied. Door de aanleg van het Diemberbos en stedelijke uitbreidingen van Amsterdam is dit minder het geval in het noordelijk gebied.

Massa en ruimte weergave van het plangebied

Dijk

Kenmerkend aan het landschap van veenrivieren zijn de kades en dijken. Het zijn waterstaatkundige begrenzingen. De wegen liggen verhoogd in het landschap, waardoor ze een ruimtelijke beleving bieden met uitzicht over de omgeving.

In het dijkprofiel van de Stammerdijk ligt een flauw talud aan de kant van de Gaasp en Weespertrekvaart (buitentalud, west) en een steil talud richting de velden van de Gemeenschapspolder (binnentalud, oost). Ook zijn er enkele bebouwingsclusters op het buitentalud gesitueerd, waardoor niet overal meer zicht over het water is.

Aan het binnentalud staat een aantal woonhuizen in het dijkprofiel, of net daarbuiten. En de teensloot is vrijwel overal aanwezig. De Stammerdijk heeft verder een gevarieerde bestemming met verkeer, en aangrenzend bedrijventerrein, wonen en tuin, tuin met landschappelijke waarde, sport, natuur, recreatie, agrarisch en agrarisch met natuur- en landschapswaarde. Bij bebouwing is het binnen en/of buitentalud vaak in gebruik genomen als tuin of schapenweide. Hierdoor zijn er veel verschillende opstallen en hekwerken geplaatst die het zicht op het achterliggende polderlandschap, of het water verstoren.

Watersysteem

Water speelt een belangrijke rol in het gebied en draagt bij aan de gebiedsidentiteit. De waterstructuur bestaat grotendeels uit de Gaasp en Weespertrekvaart en een rationeel en recht systeem van weteringen, vaarten en sloten. Het watersysteem weerspiegelt het ingenieuze Hollandse watersysteem en heeft nauwe samenhang met de ontginningsgeschiedenis.

De teensloot aan de binnenzijde van de dijk is op de meeste plaatsen aanwezig. Op een aantal plekken is de teensloot verlegd en gedempt ten behoeve van bijvoorbeeld een woon – of agrarische functie. Op deze locatie is het dijkprofiel minder herkenbaar. De overige watergangen in de polder vormen de structuur van de verkaveling.

Bebouwingsstructuur

De bebouwingsstructuur bestaat uit overwegend verspreide bebouwing langs de dijk met een lage dichtheid. De aanwezige gebouwen hebben een agrarische en/of woonfunctie. Sommige gebouwen staan in het talud van de dijk, anderen net daarbuiten achter de teensloot. Op een drietal plaatsen ('t Zwanengat, Driemond en nabij de A9) zijn er buitendijks woningen gebouwd. In het noordelijk deel is er een bedrijventerrein buitendijks aangelegd.

Groenstructuur

De groenstructuur van de Stammerdijk wordt voornamelijk gedragen door de erfbeplanting. Tussen de erven is daar veelal zicht op het polderlandschap en het water van de Gaasp en Weespertrekvaart. Het Diemberbos is een groot onderdeel van de groenstructuur in het noordelijk deel van de polder en grenst op sommige delen bijna tot aan de Stammerdijk.

Bij de Lange Stammerdijk zijn bij erven of clusters woningen ook delen van het buitentalud ingeplant met een onregelmatige bomenrij of aantal solitaire bomen. Waar woningen buitendijks gesitueerd zijn, is het binnentalud ook regelmatig ingeplant, waardoor er minder zicht is op het water of de polder.

Heldere poldergrens

Historisch-landschappelijke lijnen zijn van cultuurhistorisch belang. Dit betreft bijvoorbeeld oude dijken, kaden, wegen of waterlopen. In het veenlandschap valt dit veelal samen met poldergrenzen.

Bebouwing

In het plangebied zijn Rijksmonumenten aanwezig, dit betreft:

- Restant van de Stammermolen (1872) Stammerdijk 27
- Gemeenschapsmolen (ook wel Gaaspermolen) (1707) Lange Stammerdijk 20
- Boerderij (18^e eeuws) Lange Stammerdijk 12

4 Impact werkzaamheden en aanbevelingen

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe de landschappelijke en cultuurhistorische waarden zich verhouden tot de beoogde maatregelen van de dijkverbetering voor de Stammerdijk. Indien de scope van het project is vastgelegd, wordt aangeraden in een variantenstudie te onderzoeken wat de beste variant is om de dijk te verbeteren. Zo kan gedetailleerder bekeken worden waar welke variant het beste past en hoe de detailinrichting eruit ziet

4.1 Landschap

De werkzaamheden aan de dijk kunnen effect hebben op de kwaliteit van het cultuurhistorische landschap.

Aanbevelingen:

- Het herkenbaar houden van het contrast van de groene scheg en omringend stedelijk gebied, door middel van het versterken van het uitzicht vanaf de dijk.
- Het contrast handhaven tussen de dijk en het veenweidegebied: de hoogteverschillen, de verkavelingspatronen en de afwisseling van open en gesloten.
- Het versterken van de openheid en ruimtebeleving. Het ophogen van de dijk is een kans om de leesbaarheid van de dijk te versterken door het terugbrengen van een grasdijk.

4.2 Dijken en watersysteem

De Stammerdijk is onderdeel van het systeem van de ringdijken.

Aanbevelingen:

- Het dijkprofiel herkenbaar houden, eenheid behouden met het hele dijktracé. Hiermee wordt bedoeld, een lang en steil talud aan de binnendijkse kant handhaven. Buitendijks een flauw talud en schoeiing handhaven.
- Behouden en versterken van de openheid van het binnendijks talud. Indien beplanting wordt verwijderd vanwege werkzaamheden aan de dijk, dan bij voorkeur gras terugbrengen en de bomen niet terugplanten.
- Zorg voor een ruime landschappelijke begrenzing van het terrein, die aansluit op het bestaande omringende landschap; vermijd hoge hekken in het landschap.
- De teensloot behouden en waar mogelijk de teensloot herstellen.
- Bij (clusters) met woningen zijn vaak opstallen en hekwerken op de binnen en buitenberm geplaatst, wanneer deze door de dijkverbetering worden verwijderd deze bij voorkeur niet terugbrengen.
- De houten beschoeiing zonder oeverbeplanting maakt een duidelijke grens met het water en zorgt voor een optimale beleving van het water. Deze kwaliteit dient behouden te blijven, door een houten beschoeiing terug te plaatsen en de oever voldoende te beheren zodat er geen rietvorming kan plaatsvinden.

4.3 Groenstructuur

De groenstructuur van de Binnenweg hangt samen met erfbeplantingen.

Aanbevelingen:

- De grasdijk handhaven.
- Bij voorkeur beplanting niet terugbrengen op het buiten, - of binnentalud waar deze verwijderd is vanwege werkzaamheden.
- Onderscheid bijzondere plekken, zoals molen “de Gemeenschapspolder”, met beplanting, die het bijzondere karakter benadrukken. De zichtbaarheid kan versterkt

worden door de beplanting laag te houden. Het vervangen van het hekwerk door middel van een haag of een karakteristieker hekwerk (bijvoorbeeld hout) rond de molen draagt bij aan de versterking van de beleving van het Rijksmonument.

4.4 Bebouwingsstructuur

De meeste woningen liggen op enige afstand van de dijk. De voorgenomen ingrepen aan de dijk hebben mogelijk invloed op een drietal plaatsen buitendijks. Dit betreft 't Zwanengat (Stammerdijk 29C – 35F), en het cluster nabij de A9 (Stammerdijk 44) en Driemond (vanaf Lange Stammerdijk 83) buitendijks. Daar zijn er buitendijks woningen gebouwd en staan de huizen en opstallen dicht op de dijk. Daarnaast hebben de voorgenomen ingrepen mogelijk invloed op een cluster woningen binnendijks (Stammerdijk 40,41 en 42). Hier staan de huizen aan de bovenkant van het talud en is het buitentalud deels in gebruik genomen.

Aanbevelingen:

- Het is belangrijk dat de huizen en de erven bij een dijkverbetering goed worden aangesloten op de omgeving. Ook dient het profiel van de dijk goed herkenbaar te blijven met een flauw aflopend buitentalud met beschoeiing.
- Onderzoeken of kleine aanpassingen van erftoegangswegen wenselijk zijn, zoals het haaks aansluiten op de dijk en een hellingbaan (in combinatie met het aanpassen van slootpatronen).
- Onderzoek naar inpassing van de Stammerdijk ter hoogte van nummer 29C- 35F, 40, 41, 42 en 44 en vanaf de Lange Stammerdijk 83 in de richting van Driemond. Hier is vanwege het krappe profiel een stukje maatwerk vereist en goed overleg met de eigenaren.